

ЖИТТЯ
ТА ПРАЦЯ

ОСНОВНА
ІНФОРМАЦІЯ

ЗМІСТ:

ВСТУП	3
ПЕРЕБУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ЧР	4
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМЦІВ	8
ЩОДЕННЕ ЖИТТЯ ТА ЦІНИ	9
ГОЛОВНІ ПРАВИЛА ДЛЯ РОБОТОДАВЦЯ	13
ПРАЦІВНИК ТА ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС РОБОТИ	14
КОНТАКТИ	16

ВСТУП

У цій невеликій брошурі ми б хотіли надати Вам основну інформацію про початкове орієнтування на ринку праці в Чеській Республіці.

У наступних статтях надаються практичні поради особливо для Вас, майбутніх працівників. Досвід деяких осіб, що прибули з-за кордону до ЧР на заробітки, показує, що необхідно застерігати заробітчани від деяких негативних явищ. Цілком не вигідно працювати нелегально, без страхування, і таким чином ризикувати своїм майбутнім, а іноді навіть життям.

Від свого роботодавця Ви, звичайно, очікуєте людського ставлення, але й від Вас на ринку праці очікуються певні обов'язки та дотримання правил, встановлених нормативно-правовими актами, і правил суспільної поведінки. За допомогою цієї брошури ми хочемо Вас з ними познайомити й віримо, що їх дотримання допоможе Вам уникнути можливих проблем та непорозумінь у майбутньому.

Ми бажаємо Вам багато успіхів у робочому й особистому житті на Вашому новому робочому місці й у нових умовах.

ПЕРЕБУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ЧР

Перебування іноземців на території ЧР керується законом № 326/1999 Зб. про перебування іноземців на території Чеської Республіки. Це закон поділяє іноземців на громадян ЄС та членів їхніх родин (подібний принцип застосовується щодо громадян Європейського економічного простору та членів їхніх родин – тобто громадян Норвегії, Ісландії, Ліхтенштейну та громадян Швейцарії і членів їхніх родин) і на інших іноземців з третіх країн. Перебування іноземців на території ЧР надалі керується нормативно-правовими актами ЄС.

Міністерство внутрішніх справ відповідає за довгострокові перебування та довгострокові візи. Від травня 2011 р. в ЧР видаються посвідчення про дозвіл на проживання, які містять біометричні дані (зображення обличчя й відбитки пальців, зняті за допомогою спеціального технічного обладнання), що вносить ряд змін для громадян третіх країн – не стосується громадян ЄС та членів їхніх родин. Не стосується громадян третіх країн, які проживають в ЧР на підставі довгострокової візи та не чекають на дозвіл для довгострокового чи постійного проживання.

Детальну інформацію та зміни знайдете на відповідній веб-сторінці www.mvcr.cz/cizinci.

Громадяни країн-членів ЄС, Норвегії, Ісландії, Ліхтенштейну та Швейцарії

На цих громадян поширюється право вільного пересування осіб. Вони можуть в'їжджати та проживати на території ЧР без спеціальних обмежень, зокрема на підставі дійсного закордонного паспорта чи посвідчення особи. Необхідно лише виконати реєстраційні обов'язки.

- Інформувати про місце проживання на території ЧР – перебування понад 30 днів – повідомити у відділ

поліції у справі іноземців (до 30 днів від дня в'їзду на територію).

- Підтвердження про тимчасове перебування – при запланованому тимчасовому перебуванні понад 3 місяці (не обов'язково). Заяву подавати в регіональний відділ Міністерства внутрішніх справ ЧР.

ГРОМАДЯНИ КРАЇН ПОЗА ЄС (ТРЕТІ КРАЇНИ) – ВИДИ ПЕРЕБУВАННЯ

Короткострокове перебування (максимально 3 місяці)

- без візи
- аеропортна віза
- транзитна віза
- віза до 90 днів (т. зв. туристична)

Довгострокове проживання

- віза понад 90 днів – 1 рік (з метою працевлаштування / підприємництва, можна продовжувати – макс. термін 1 рік)
- дозвіл на довгострокове проживання (з метою працевлаштування / підприємництва, термін дії 6 місяців – 1 рік, для підприємництва – 2 роки, можна продовжувати макс. на термін встановлений для першого дозволу на довгострокове перебування, мета проживання не змінюється)
- візний ордер (у випадку завершення легального перебування іноземця на території ЧР, до 60 днів потрібно виїхати)

Постійне проживання

- постійне проживання без умови попереднього безперервного перебування на території ЧР
- постійне проживання за умови попереднього

безперервного перебування на території ЧР

- постійне проживання на території ЧР після завершення процесу щодо статусу біженця

Зелена карта

Зелена карта – це дозвіл на довгострокове перебування з метою працевлаштування на території Чеської Республіки в особливих випадках. Іноземець, який володіє зеленою картою, виданою для конкретного робочого місця, має право: проживати на території Чеської Республіки та працювати на робочому місці, для якого була видана зелена карта. Місця, визначені для власників зелених карт, можна знайти в реєстрі місць на веб-сторінках Міністерства праці та соціальних справ ЧР (www.mpsv.cz). Зелена карта призначена для іноземців, громадян із вказаних країн, які не є членами Європейського Союзу.

- тип А – для кваліфікованих працівників з вищою освітою
- тип В – для працівників на робочі позиції, де мінімальною є вимога будь-якої освіти
- тип С – для інших працівників

Синя карта

Синя карта – це дозвіл на довгострокове перебування на території Чеської Республіки з метою працевлаштування, яке вимагає вищої кваліфікації. Іноземець, який володіє синьою картою, має право проживати на території Чеської Республіки й працювати на робочому місці, для якого була видана синя карта, чи при необхідності, за визначених умов, це місце змінити. Синя карта полегшить прихід на ринок праці іноземцям, які мають вищу кваліфікацію, на яку в Чеській Республіці є попит. Синя карта призначена для іноземців з країн, які не є членами Європейського Союзу.

ПОРЯДОК ПЕРЕБУВАННЯ ІНОЗЕМЦІВ З КРАЇН ПОЗА ЄС В ЧР

Дозвіл на короткострокове проживання

- закордонний паспорт
- 2 фотографії (тільки при зміні зовнішності)
- документ про забезпечення проживання
- документ про те, що на території ЧР перебуває разом з громадянином ЄС
- документ про медичне страхування

Дозвіл на довгострокове проживання

1. з метою підприємницької діяльності:

- закордонний паспорт
- засоби для проживання на території ЧР
- 2 фотографії
- підтвердження про стан несплачених податків з податкової адміністрації
- підтвердження від районного управління соціального забезпечення
- ліцензія на здійснення підприємництва або торговий патент
- документ про забезпечення проживання (договір чи підтвердження)
- документ про медичне страхування для виїзду за кордон

2. з метою працевлаштування:

- закордонний паспорт
- рішення Центру зайнятості про дозвіл на роботу
- 2 фотографії
- документ про забезпечення проживання (договір чи підтвердження)

Дозвіл на постійне проживання

- закордонний паспорт
- 2 фотографії
- документ, що підтверджує виконання умови безперервного тимчасового проживання протягом 5 років
- документ про забезпечення проживання (договір чи підтвердження)
- документ про іспит з чеської мови
- довідка про несудимість з країни походження – на вимогу (для осіб, старших ніж 15 років)

Дозвіл на продовження постійного проживання

- закордонний паспорт
- 2 фотографії (тільки при зміні зовнішності)

Детальну інформацію Ви отримаєте у відділах Міністерства внутрішніх справ та Поліції у справах іноземців ЧР.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМЦІВ

Громадяни з третіх країн можуть бути прийняті на роботу та працевлаштовані тільки у тому випадку, якщо у них є дійсний дозвіл на роботу та дійсний дозвіл на проживання на території Чеської Республіки або вони є власниками зеленої чи синьої карти, якщо Закон про працевлаштування не вказує інакше. Також необхідно мати підписаний трудовий договір, договір про робочу діяльність чи договір про виконання робіт та бути зареєстрованим для оплати соціального та медичного страхування. Заява про дозвіл на роботу подається в Центр зайнятості, згідно з місцем виконання роботи, перед початком трудової діяльності в ЧР.

Заява про дозвіл на роботу

Заява про дозвіл на роботу

- письмову заяву про дозвіл на роботу окремо для кожної особи
- дійсний паспорт чи фотокопію дійсного паспорту
- підтвердження роботодавця про працевлаштування іноземця
- нотаріально завірену копію документу про професійну кваліфікацію для спеціальності, в якій Ви будете працювати в ЧР (свідоцтво про закінчення професійного училища, свідоцтво про екзамен на атестат зрілості, диплом Вишу)
- медичне посвідчення, якщо ви працюватимете в медицині, ресторанному бізнесі, харчовій промисловості та сферах, де воно вимагається
- адміністративний збір (звичайно гербова марка) вартістю 500 КЧ
- письмову довіреність у випадку подання заяви через посередника

ЩОДЕННЕ ЖИТТЯ ТА ЦІНИ

Інформативні ціни на гуртожитки в Празі та Брно (листопад 2011)

Прага 5

95 КЧ за ніч та більше
1 – 6-місні кімнати; спільна кухня; спільні санітарні зручності для 4 кімнат; Інтернет

Прага 3

100 КЧ за ніч та більше
при проживанні понад 2 ночі

Прага 9

360 КЧ за ніч
одномісна кімната, менше при довшому проживанні

150 КЧ за ніч
одне місце в 6-місній кімнаті
понад одномісячне проживання 120 КЧ за ніч

220 КЧ за ніч
одне місце у 2-місній кімнаті

Брно

350 КЧ за ніч
одне місце в 2-місній кімнаті, при перебуванні понад 30 днів 96 КЧ

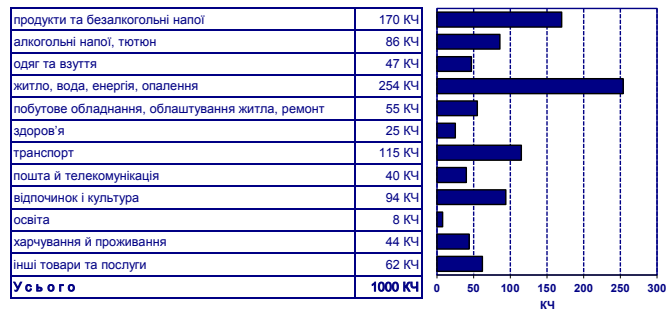
прим.: у цінах не враховано ПДВ 10%; від 2012 року ПДВ зростає

Ціни на основні продукти (середні ціни в 2011 році)

23 КЧ/1 кг хліба	овочі 1 кг:
141 КЧ/1 кг масла	13 КЧ морква
122 КЧ/1 кг твердого сиру ейдам	47 КЧ перець
178 КЧ/1 кг яловичини	13 КЧ цибуля
17 КЧ/1 л молока	23 КЧ помідори
24 КЧ/1 кг цукру	10 КЧ картопля
99 КЧ/1 кг свинини	
156 КЧ/1 кг шинки зі свинини	

Споживчий коштик:

модель споживання середнього домогосподарства в ЧР (дані 2011 року)

Проїзд

У більших містах ЧР можна користуватися міським громадським транспортом (МГТ), який включає:
- трамваї - автобуси - тролейбуси - метро

Для проїзду в МГТ потрібен дійсний проїзний документ (квиток), який ви можете купити в автоматах, місцях продажу МГТ, у довірливих продавців (газетні кіоски), у проїзному транспорті (ціна підвищена).

ЦІНИ НА КВИТКИ

вид квитка

ціна

Прага

з пересадкою на 30 хв.	24 КЧ
з пересадкою на 90 хв.	32 КЧ
24-годинний	110 КЧ
місячний	550 КЧ

Брно
15 хвилин 2 зони 18 КЧ
місячний 2 зони 530 КЧ

Острава
60 хвилин 22 КЧ
30-денний від 300 КЧ відповідно до зони

Пльзень
60 хвилин 20 КЧ
30-денний 440 КЧ

Поїзд:
Прага – Брно (257 км, 320 КЧ)
Прага – Пльзень (114 км, 150 КЧ)

Автобус:
Прага – Брно (210 км, 200 КЧ)
Прага – Пльзень (80 км, 100 КЧ)

Інтернет-з'єднання

- можливість користування послугами інтернет-кафе (ціни 45 КЧ – 80 КЧ за годину з'єднання)
- більшість міських бібліотек пропонують загальний доступ до Інтернету (для незареєстрованих читачів 30 хвилин безкоштовно)

Громадянин ЄС: пред'явити посвідчення особи та вказати місце проживання на території ЧР чи в ЄС. Заповнити та підписати бланк-заяву для користування бібліотекою і заплатити збір 80 КЧ.

Громадянин іншої країни поза ЄС: може стати читачем бібліотеки тільки на підставі завдатку чи через гаранта. Потрібно пред'явити посвідчення особи й заплатити завдаток в розмірі 1000 КЧ або пред'явити посвідчення особи й попросити присутність гаранта, який відповідає вимогам для запису як читач бібліотеки. Заповнити та

підписати бланк-заяву для користування бібліотекою і заплатити збір 80 КЧ (у випадку реєстрації з завдатком ще додатково 1000 КЧ).

ГОЛОВНІ ПРАВИЛА ДЛЯ РОБОТОДАВЦЯ

Головні обов'язки роботодавця під час прийому працівника на роботу

- Вступний інструктаж провести в перший день роботи працівника, тобто ознайомити його з нормативно-правовими та іншими актами щодо гарантії безпеки та охорони здоров'я під час роботи, яких працівник повинен дотримуватися під час роботи.
- Перевірити дійсність документів щодо професійної кваліфікації, необхідних для виконання трудової діяльності, які він отримав до початку роботи в організації.
- На підставі висновку медичного профогляду, проведеного в медичному закладі, що надає заводам профілактичне обслуговування, перевірити стан здоров'я працівника.
- Визначити період навчання на місці роботи й відповідальну особу, під керівництвом якої працівник буде працювати протягом періоду навчання.
- Вести документацію про проведене навчання, надану інформацію та інструкції.
- Ознайомити працівника з місцевими умовами роботи. Інструктаж проводиться перед призначенням роботи, яку працівник буде виконувати, згідно з умовами трудового договору. Невід'ємною частиною цього інструктажу є інформація про можливу небезпеку для здоров'я та життя працівника під час роботи та

необхідні заходи роботодавця щодо ліквідації чи зниження цієї небезпеки.

- Забезпечити працівника особистими робочими засобами безпеки (ОРЗЗ), завдяки яким працівник має оберігатися у випадках, якщо не можна ліквідувати небезпеку чи у достатній мірі обмежити за допомогою технічних чи інших заходів. Працівник повинен бути ознайомлений з інструкцією їх використання.
- Ознайомити працівника з технологічними та робочими правилами, яких він повинен дотримуватись під час роботи.
- Ознайомити працівника з інструкцією для безпечного обслуговування апаратів та приладів, які він буде використовувати під час роботи.
- Перевірити працівника на знання правил щодо гарантії безпеки праці й технічних пристроїв, з якими він був ознайомлений.

Навчання й інформація повинні проводитись тією мовою, яку працівник розуміє.

ПРАЦІВНИК ТА ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС РОБОТИ

Підсковзування, спотикання й падіння – це найпоширеніші причини нещасних випадків у всіх сферах – від важкої промисловості до адміністративної роботи. Загрозу для працівників також становлять:

- недостатні – інформація, правила, інструктаж, спостереження та навчання,
- падаючі предмети,
- теплові та хімічні опіки,
- пожежі й вибухи,

- небезпечні речовини,
- задихання,
- стрес.

Добра поінформованість про права й обов'язки працівника – це ефективна профілактика з метою запобігання чи хоча б зниження ймовірності виникнення виробничих травм та небезпеки нанесення шкоди здоров'ю.

КОНТАКТИ

Центр зайнятості

Úřad práce, generální ředitelství

Karlovo náměstí 1359/1, 128 00 Praha 28

<http://portal.mpsv.cz/upcr>

tel.: (+420) 950 191 111

Міністерство внутрішніх справ ЧР

Ministerstvo vnitra

Nad Štolou 3, poštovní schránka 21, 170 34 Praha 7

<http://www.mvcr.cz/cizinci>

Vstup, pobyt atd. cizinců na území ČR

e-mail: pobyty@mvcr.cz

tel.: (+420) 974 832 421, (+420) 974 832 418

Поліція у справах іноземців

Cizinecká policie

Olšanská 2, 130 51 Praha 3

<http://www.policie.cz/clanek/informace-pro-pobyt-cizincu.aspx>

Oddělení pobytových agend

e-mail: ocppraha@mvcr.cz

tel.: (+420) 974 820 317

Міністерство праці та соціальних справ ЧР

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

<http://portal.mpsv.cz> , <http://www.cizinci.cz>

e-mail: kontaktni.centrum@mpsv.cz

tel.: (+420) 221 921 111

Міська рада

Obecní úřad

<http://www.statnisprava.cz>

<http://portal.gov.cz>

Неприбуткові організації

Neziskové organizace

<http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=183>

Міжнародна організація з міграції (MOM)

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)

Čechova 23, 170 00 Praha 7

<http://www.iom.cz>, <http://www.iom.int>

tel.: (+420) 233 370 160 / (+420) 731 657 400

e-mail: prague@iom.int

Мультикультурний центр Прага
Multikulturální centrum Praha

Vodičkova 36 (Palác Lucerna), 116 02 Praha 1
<http://www.mkc.cz>
e-mail: infocentrum@mkc.cz
tel.: (+420) 296 325 345

Консультація щодо інтеграції
Poradna pro integraci

Senovážná 2, 110 00 Praha 1
<http://p-p-i.cz>
e-mail: paha@p-p-i.cz
tel.: (+420) 224 216 758, (+420) 224 233 034,
(+420) 603 281 269

Консультація щодо громадянства,
громадянських та людських прав
Poradna pro občanství, občanská a lidská práva

Ječná 7, 120 00 Praha 2
e-mail: poradna@poradna-prava.cz
<http://www.poradna-prava.cz/>
tel.: (+420) 270 003 280

Благодійний фонд Чеської Республіки
Charita České republiky

Vladislavova 12, 110 00 Praha 1
<http://www.charita.cz>
tel.: (+420) 296 243 330

Центр інтеграції іноземців
Centrum pro integraci cizinců

Kubelíkova 55, 130 00 Praha 3 – Žižkov
<http://www.cicpraha.org>
e-mail: info@cicpraha.org
tel.: (+420) 222 360 452

Центри підтримки інтеграції іноземців
Centra na podporu integrace cizinců

Lhotecká 7, 143 01 Praha 12
<http://www.integracnicentra.cz>
e-mail: jvesecky@suz.cz

Чеська мова для іноземців
Čeština pro cizince

www.cestina-pro-cizince.cz
www.check-your-czech.com

Важливі телефонні номери:

Пожежники	150
Швидка допомога	155
Поліція ЧР	158
Міська поліція	156
Об'єднана система допомоги	112
Інформація про телефонні номери в ЧР	1180
Інформація про телефонні номери за кордоном	1181